

Καὶ ἂν ἰδῆ ὁ γέροντας πῶς νὰ πεθάνῃ κρνιέται,
 Εἶν' ἄλλα μέσα διάφορα, μ' αὐτὰ τὸν ἐκδικιέται,
 Κ' εἰς τὸ κεφάλι τοῦ φορεῖ ἄλλης λογῆς στεφάνι,
 Μ' ἐκεῖνο νὰ στολίζεται ἴσια ποῦ νὰ πεθάνῃ.
 Κι' ὁ γέρος; τὸ κεφάλι του 'ς αὐτό τὸ βάρος κλίνει,
 Κ' ἐνῶ ἤλπιζε 'ς τὸ σπῖτι του νὰ μπάσῃ τὴν εἰρήνην,
 Ἐμπασε τὴ διχόνοια μὲ ὄλες τὲς φωτιές της...
 Κάνεις δὲν θὰ τὸν συμπονῆ, ἐκεῖνος εἶν' ὁ φταίστης.
 Ἐκεῖνος γέρος, ἄσχημος, φιλάργυρος, μαγκούφης,
 Μυξᾶς, μὲ βῆχα ἀδιάκοπο, αἰωνιοφοροσκούφης,
 Συχαμερός, ἀδιάντροπος καὶ παλαυός—τί τρέλλα!
 Νὰ πέρνῃ γιὰ γυναῖκά του μιὰ εὐμορφη κοπέλα!

τις ἀπαιτεῖται ὅπως θεωρῶνται αἱ γυναῖκες, οὐχὶ ὡς τόσα σφάγια προω-
 ρισμένα ὅπως θυσιασθῶσιν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Θεοῦ Πλούτου, ἢ ἐπ' ἐ-
 κείνου τοῦ Θεοῦ Συμφέροντος, ἀλλ' ὡς τόσοι ἄνθρωποι οἵτινες πρέπει
 νὰ ἔχωσιν ἰδίαν θέλησιν, ὡς ἔχουσιν ἰδίαν κεφαλὴν,—διότι, μὰ τὴν ἀλή-
 θειαν, ἀδυνατῶ νὰ πιστεύσω ὅτι ἡ Φύσις ἐχάρισεν εἰς τὰ δυστυχῆ ταῦτα
 ὄντα τὴν κεφαλὴν μόνον καὶ μόνον ὅπως κοσμοῦσιν αὐτὴν μὲ κορυέλλια
 μὲ φουῦντες καὶ μὲ παγωνόφτερα—ὡς τόσοι ἄνθρωποι, οἵτινες πρέ-
 πει νὰ ἔχωσιν αἰσθήματα ἴδικα, ὡς ἔχουσιν ἰδίαν καρδίαν.

Δυστυχῶς ἡ κοινωνία δὲν ἐνόησεν εἰσέτι ἢ δὲν ἠθέλησε νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι
 πάντα τὰ κακουργήματα, ὅλη ἡ ἐξαχρείωσις τῶν ἡθῶν, πηγάζουσιν ἐκ
 τοῦ τρόπου, καθ' ὃν σήμερον γίνονται οἱ γάμοι.

Ὁ γάμος σήμερον δὲν ἔχει σκοπὸν τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἀνθρωπίνης
 καρδίας, τὴν διάδοσιν τῆς ζωῆς, τὴν πλαστούργησιν νέου ὄντος, ἐνσαρκώ-
 σεως τῆς τῶν γονέων ἀγάπης.—Ὁ γάμος σήμερον εἶναι κερδοσκοπικὴ ἐ-
 πιχείρησις, ὡς πᾶσαι ἡμῶν αἱ πράξεις, ἐξ ἧς ἕκαστος προσπαθεῖ μείζονα
 νὰ πορισθῇ ὠφέλειαν. Ὁ γαμβρός, οὔτε τὰ ἦθη, οὔτε τὴν ἀνατροφὴν, οὔ-
 τε τὸ πνεῦμα, οὔτε τὴν ἡλικίαν τῆς νύμφης παρατηρεῖ, ἀλλὰ τὴν προῖκα.
 Καὶ ὅταν αὐτὴ πρὸς τὰς ἐαυτοῦ ἀνάγκας συμφωνῆ, εἰς οὐδὲν τὰ λοιπὰ
 λογίζεται. Αὐτὸ τοῦτο πράττει καὶ ἡ νύμφη. Εἰς τὸν γαμβρόν δὲν βλέ-
 πει ἄλλο ἢ τὸν μέλλοντα νὰ παρουσιάσῃ αὐτὴν εἰς τὰς συναναστρο-
 φὰς, νὰ συνοδεύσῃ αὐτὴν εἰς τὰ θεάτρα, εἰς τὴν μουσικὴν καὶ εἰς τοὺς
 περιπάτους. Τὴν δ' εὐτυχίαν αὐτῆς ὑπολογίζει ἀναλόγως τῶν ἀδαμάν-
 των, δι' ὧν μέλλει νὰ τὴν κοσμήσῃ.—Οὐδεὶς αὐτῶν τὴν καρδίαν λαμ-
 βάνει ὑπ' ὄψιν. Οἱ παλμοὶ ταύτης πρέπει νὰ σιγήσωσιν ἐνώπιον τῆς
 φωνῆς τοῦ συμφέροντος. Ἄλλ' ἡ καρδία δι' αὐτὸν τὸν σιγμαῖον
 ἐξευτελισμὸν, δὲν βρᾶδύνει νὰ ἐκδικηθῇ φρικωδῶς.—Τὸ ἐγκλημα φω-

Τί θὰν τὸν ἀκλουθήσουνε γιατί δὲν συλλογιέται;
 Καὶ ἂν ἐκείνη, ἀνόητη, γιὰ χρήματα πουλιέται,
 Αὐτὸς ποτὲ δὲν ἔπρεπε τὸ σῶμα ν' ἀγοράσῃ...
 Γιατί ἡ καρδιά δὲν παίζεται, πολλὰ θὲ νὰν τοῦ φτιάσῃ.
 Ἡ Φύσις ἔχει τοὺς νόμους της. Κάνεις δὲς μὴ νομίσῃ,
 Ὅτι μπορεῖ ἀτιμώρητα νὰν τοὺς ποδοπατήσῃ... .

(1868.)

ΒΙΚΤΟΡΟΣ ΟΥΓΚΩ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΝΑΡΗΝ.

Κανάρη! ἤλθμονήθηκε τὸ ὄνομά σου πλέον.
 Ὅταν 'ς τὴν ῥάχη ἤρωος βλέπῃς βαρὺ τὸν χρόνον,
 Ὅποταν δὲν ἀκούγεται γλυκὸ τραγοῦδι, ὠραῖον,
 Τραγουδιστῆ, ποῦ ἀπ' τοῦ Θεοῦ κατέβηκε τὸν θρόνον,
 Καὶ τῆς ἀνδρίας τὰ παιδιὰ, τῆς μάχης τὰ θερία
 Τελειώτουν ὅ,τι ἄρχισαν 'ς τὸν κάμπο τοῦ θανάτου,
 Ἄχ! ἡ λαμπράδα τοὺς αὐτὴ θε νὰ σβυσθῇ μὲ βία,
 Ἐτσί 'ς τὸν κόσμον μάταια εἶν' ὅλα ἐδῶ κάτου!
 Κι' ὡς ποῦ νάλλοι ὁ παιητῆς ἐκεῖνος, ποῦ μὲ χάρι
 Θὰ στεφανώσῃ τὰ παιδιὰ μ' ἀτίμητο στεφάνι
 Καὶ θὰ τοὺς ψάλλῃ ἐνδοξα τραγοῦδι μὲ καμάρι,
 Κρῖμα! κάνεις ἀπ' τοὺς θνητοὺς 'ς τὸν νοῦ του δὲν τὰ θάνει!
 Ὁ κόσμος 'ς ἄλλην ἐποχὴν τὰ ἐβλεπεν ἐμπρός του
 Καὶ ἡ φωναὶς του ἀπ' τὴν χαρὰ ἐφτάναν ὡς τ' ἀστέρια
 Τώρα τὰ βλέπει κ' ἐρωτᾷ, ὑψόνωντας τὰ χέρια,
 Ποῖος εἶν' αὐτός; Καὶ ἀπορεῖ ὅ,τι κυττᾷ τὸ φῶς του.
 Ἄχ! ναί, σ' ἐλησμονήσαμε! ἡ λάμψι σου ἐσβύσθη,
 Ὡς τὰ μαυρισμένα σπήλαια τῆς νύχτας ἐβυθίσθη.

λεύει ἐπὶ τῆς νυμφικῆς κλίνης,—ἦν μόνον ὁ ἄγγελος τῆς ἀγάπης ἐ-
 πρεπε διὰ τῶν πτερυγῶν αὐτοῦ νὰ σκιάζῃ,—ὁ δὲ νυμφικὸς κοιτῶν
 μεταβάλλεται εἰς ἐργαστήριον Λαίδος, ἐνθα πωλεῖται τιμὴ καὶ ἀνθρω-
 πίνη σάρξ... .

Καὶ τὰ τέκνα;... . Συλλαμβανόμενα ἄνευ φουάγματος, ἀλλ' ἐν τῇ
 ἔρημῃ τοῦ φυσικοῦ ἐνσίκτου, γεννῶνται ἐκπεφυλισμένα, ἀποκτηνωμένα...
 Τίς πταίει;... .

Ὅμως ἀκόμα ἔμεινε λάμψι μικρᾶς ἀχτίδας!
 Ἄλλὰ φωναῖς χαρούμεναις καὶ θαυμασμοὶ ἐχαθῆκαν.
 Τραγούδια πλειὰ γιὰ τὸ παιδί δὲν ἔχει τῆς πατρίδας,
 Τὸ ὄνομά σου τ' ἅγιο κ' ἢ πράξεις σου ὄβυσθῆκαν.
 ὦ ἥλιε, ποῦ ἔδυσες, μὴν ἀνατείλῃς πάλι,
 Δὲν ἔχεις Μ έ μ ν ο ν' ἄλλοτε τὰ κάλλη σου νὰ ψάλλῃ!
 Σὲ μιὰ στιγμή ἐκράξαμε κ' ἐμεῖς· Ἐλλάς! Ἀθῆναι!
 ὦ Λεωνίδα! Μπότζαρη! Κανάρη! σηκωθῆτε...
 Κι' ἀμέσως ἐσιωπήσαμε·—τέτοιος ὁ κόσμος εἶναι!
 Τὸ ὄνομα, ποῦ ἐλάτρευε, φριχτὰ νὰ λησμονῆται!—
 Ἄχ! ἔπρεπε τὰ ἔργα σου, Κανάρη, τὰ μεγάλα,
 Ὅλ' ἀπ' τὸ νοῦ μας νὰ σβυσθοῦν καὶ νὰ γραφοῦνε ἄλλα.
 Ἀλλοίμονον! ἢ δόξα σας, ὦ Ἕλληνες, ἐσβύσθη
 Κ' εἰς μικρολόγα πράγματα ὁ νοῦς σας ἐβυθίσθη!
 Καὶ σέ, Κανάρ', ἢ δόξα σου ἢ ἀφθαρτ', ἢ μεγάλη,
 Ὅπου ἔς τὰ πέρατα τῆς γῆς ἀκούστηκεν, ἄχ! τώρα,
 Πλειὰ τώρα δὲν ἀκούγεται!—Ἐκείνη, ἐκείν' ἢ χώρα,
 Ποῦ σ' ἔθρεψε καὶ σῶβαλε στεφάνι ἔς τὸ κεφάλι,
 Κ' ἐκείνη σ' ἀλησμόνησε·—καὶ τ' ὄνομά σου ἀκόμα
 Οὔτε ἔς αὐτὸ ἀκούγεται τοῦ τύπου τὸ ἀμμόνι,
 Ποῦ φλόγαις ἀμετραις πετᾶ, σὰ γίγας ἀπ' τὸ στόμα!
 Ὁ τύπος! Κύκλωπας, θεριό, ποῦ ὄλ' ἀναστατόνει,
 Ὅπου βαθειὰ τοῦ βγάλανε πολλοὶ Ὀδυσσεῖς τὸ μάτι,
 Ποῦ ὅ,τι κτίσει σήμερα τὴν ἄλλη τὸ γκρεμίζει
 Μὲ χέρι παντοδύναμο . . . καὶ πάντα ὑποστηρίζει
 Τὸ δίκηο, τὴν ἀλήθεια καὶ ὄχι τὴν ἀπάτη!
 Σ' ἐλησμονήσαμε!

Ἄλλὰ γι' αὐτὰ ὅλα τί σέ μέλει;
 Ἐχεις τὸ κύμα, ναύτη μου, ὅπου μακρὰ σέ στέλλει,
 Τ' ἀρματωμένο πλοῖό σου, τὸ ἥσυχὸ τ' ἀγέρι
 Κ' ἐπάνωθ' σου ἀνέφελο τῆς νύχτας τὸ ἀστέρη.
 Ἐχεις τὴν τύχη σύντροφο καὶ μιὰν ἐλπίδ' ἀκόμα
 Πῶς τὸ ταξιδί σου αὐτὸ κ' ἢ φύσις θὰ γελάῃ
 Κι' ὁ νοῦς σου ταῖς μεταβολαῖς τοῦ κόσμου θὰ μετράῃ
 Καὶ πότε τῆς πατρίδας σου νὰ ἰδῆς πάλι τὸ χῶμα.
 Καὶ σκέπτεσαι ἐλεύθερος πῶς ζῆς μὲς τὸ καράβι,
 Κ' εἴτε ριχὰ περνᾶς μ' αὐτὸ εἴτε βαθειὰ νερὰ,
 Ὅπου τὸ δέρνει ὠκεανὸς κ' ἢ θάλασσα δὲν παύει . . .
 Αὐτὸ πάντα περήφανο τὰ κύματα περᾶ,
 Πίσω ἀπ' αὐτὰ ἀφίνωντας ἀφροῦς, σὰ νὰ σοῦ λήῃ

Δὲν ξέρω φουσκοθαλασσιά τί θὲ νὰ πῆ . . . καὶ πλέει...
 ὦ Ἕλληνα, δὲν σοῦ ἔμειναν παρὰ οἱ οὐρανοὶ σου,
 Ἡ γαλανὴ σου θάλασσα καὶ οἱ ἀμειβοὶ ἀητοὶ σου,
 Ποῦ μ' ἔνα τους φτερούγισμα ἔς τοὺς οὐρανοὺς πετοῦνε,
 Ὁ ἥλιος σου ὁ λαμπηρὸς, ποῦ τοὺς θνητοὺς θαμπώνει,
 Ἡ φυσικαῖς σου εὐμορφιαῖς, ποῦ πάντοτε γελοῦνε
 Κ' ἡ γλῶσσά σου ἡ γλυκύτατη, ποῦ οἱ κοσμορρίχταις χρόνοι
 Κάπως τὴν ἀνακάτωσαν μ' αὐτὴν τῆς Ἰταλίας,
 Ὅπως τῆς Σάμου τὰ νερὰ μ' ἐκεῖνα τῆς Βαῖας·
 Μ' αὐτὴν ὁ Ὅμηρος ψηλά ἀνέβηκε ἔς τὰ οὐράνια
 Κι' ὁ Δάντης ἐπλεξε γι' αὐτὴν ἀμάραντα στεφάνια.
 Ὅλα περάσαν! . . . σῶμειναν μονάχα λίγοι φίλοι,
 Τὸ γιαιταγάνι τὸ λαμπρό, τ' ὠραῖό σου καρυοφύλλι
 Κ' ἡ ναυτικὴ σου φουρσιὰ ἢ ὀλόχρυστη, Κανάρη,
 Ποῦ μὲς τὴν θάλασσα ἔλαμπε σὰν Παναγιᾶς ζωνάρι.
 Καὶ ὅταν τὸ καράβι σου τὰ κύματα περνᾶ
 Κοντὰ ἀπ' ταῖς ἀκρογιαλιαῖς, τὰ δοξασμένα μέρη,
 Σοῦ μένει ἢ παρηγοριά, ὦ Ἕλλην μου, ποῦ φέρει
 Ὅταν τὴ νύχτα τ' ἀγρυπνο τὸ μάτι σου κυττᾷ
 Κάτασπρα κτίρια, ρείπια ἀπερασμένων χρόνων,
 Ἡ ὅταν βλέπῃς, ἔς τὴν λαμπρὴ ἡλιακὴν ἀχτίνα,
 Ὡς τὸ περιγιάλι ἐκεῖ κοντὰ γυναῖκ' ἀργὰ μὲ πόνον
 Ἀπὸ τὰς θήβας νᾶρχεται ἢ ἀπ' τὴ Σαλαμίνα·
 Κ' ἐνῶ μὲ τὸ σιτάρι τῆς γιὰ πούλημα πηγαίνει
 Πάνω ἔς ἀμάξι Ὀμηρικὸ ἀρχαῖο καθισμένη,
 Περήφανη καὶ σοβαρὴ τὰ βόιδα τῆς κεντάει
 Κι' ὡς ἄλλη Ἴσις παλαιή, ἀργὰ, ἀργὰ περνάει.

Ἀθήνησι, μηνί Σεπτεμβρίῳ 1885

ΣΠΥΡ. ΤΖΑΝΟΘΗΣ

ἜΣΤΟ ΖΗΛΕΙΑΡΗ

Ἐσὲ μύρια δύο καλὰ δὲ ἔβρισκεις γλύκα,
 ποῦ ἂν σοῦ ἴδωρ ὕσε ἢ τύχη σου γιὰ προῖκα
 ἀρρώστεια, πέννα, γύμνηα, πάθηα χίλια,
 ἢ σ' ἐσφύζαν λιγώτερο ἀφ' τῆς ζήλεια,
 ποῦ ἐνῶ σὲ κρυφοτράει καὶ σὲ παιδεύει,
 ἔς τὸν ἴδιο τὸν καιρό... σὲ ρεζιλεύει!

ΕΤΟΙΜΟΡΡΟΠΟΣ.